

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Kennisgeving omzendbrief OMG/2024/1 'afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines'

Samenvatting:

De omzendbrief OMG/2024/1 vervangt de omzendbrief OMG/2023/1, die de omzendbrief RO/2014/02 verving, en omvat een afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting en inplanting van windturbines.

Op 20 september 2023 besliste het Werelderfgoedcomité van UNESCO om 139 begraafplaatsen en herdenkingssites WO I langs het Westelijk front in te schrijven op de UNESCO-Werelderfgoedlijst. Het gaat over 27 sites in Vlaanderen. Als gevolg van deze erkenning is een actualisatie van de omzendbrief van 2023 nodig.

Een nieuwe omzendbrief is een noodzakelijk om het erfgoedbeleid in relatie tot het beleid inzake hernieuwbare energie in evenwicht te brengen, de 27 sites op de UNESCO Werelderfgoedlijst te beschermen en het beleid terzake meer doorwerking te geven in de vergunningverlening.

Bijkomend wordt een onvolmaaktheid in de definitie van de types windturbines verholpen, want ten gevolge van de huidige omschrijving van "middelgrote windturbines" vallen sommigen modellen uit de boot.

De omzendbrief RO/2014/02 heeft een belangrijke meerwaarde gehad voor het stroomlijnen en uniformiseren van de vergunningverlening inzake windturbines. Zij zorgde voor meer duidelijkheid over de vraag waar windturbines conform de goede ruimtelijke ordening konden worden vergund, uitgaande van het clusterings- en bundelingsprincipe. Dit leidde tot een noemenswaardige toename van het geïnstalleerde vermogen aan windturbines in Vlaanderen.

In lijn met de stijgende klimaatambities op Europees niveau, nam de Vlaamse Regering in het Vlaams Energie- en Klimaatplan de doelstelling op, om tegen 2030 de geïnstalleerde capaciteit aan windenergie op land te verhogen tot 2,6 GW. De steeds stijgende doelstellingen, en het beperkter worden van geschikte inplantingsplaatsen, vereisten verdere wijzigingen in het vergunningenbeleid. De op 20 juli 2018 door de Vlaamse Regering goedgekeurde strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen stelt ter zake het volgende:

“Hernieuwbare energie krijgt met de invoering van de bestemmingsneutraliteit voldoende (verweven) ruimte om een volledige transitie tegen 2050 te realiseren door enerzijds een toename van de productie van hernieuwbare energie en anderzijds door het verhogen van de verbondenheid in het Europees energienetwerk. [...] Het winnen van hernieuwbare energie is bestemmingsneutraal en kan dus binnen elke bestemmingscategorie gebeuren en heeft voldoende en adequaat plaatsgevonden in de ruimte”.

Daarnaast schuift de strategische visie als ruimtelijk ontwikkelingsprincipe de ‘drietrapsladder’ naar voor.

Een actualisatie van de inhoud van omzendbrief RO/2014/02 drong zich dan ook om mee te zijn met de ruimtelijke principes uit de Strategische Visie van het BRV, en met de geëvolueerde inzichten rond landschappelijke inpasbaarheid en optimaal ruimtegebruik.

Daarenboven wordt een oplossing geboden aan de strenge rechtspraak omtrent het clusteringsprincipe uit de omzendbrief RO/2014/02.

In een nieuwe omzendbrief OMG/2023/1 werd de nadruk gelegd op volgende aspecten:

- Verduidelijking van de drietrapsladder voor grote windturbines:
 - o Het clusteringsprincipe wordt verlaten in trap 1 en 2. Een strikte toepassing van het clusteringsprincipe, waarbij enkel projecten die minstens drie met elkaar geclusterde windturbines omvatten worden toegestaan, legde een te zware hypotheek op het resterende potentieel voor windturbines. Een gebied dat voorheen ingevuld werd met drie kleinere windturbines, wordt vandaag ingevuld met een of twee grotere en veel performantere windturbines.
 - o Het bundelingsprincipe wordt verlaten in de derde trap;
 - o Ondanks de onderlinge hiërarchische verhouding, wordt er tegelijk ingezet op ontwikkeling van windturbines in alle drie de trappen.
- De focus ligt sterk op het optimaal benutten van de ruimte, en dus de energetische optimalisatie van projectzones.

De omzendbrief OMG/2023/1 verving de vroegere omzendbrief RO/2014/02 en trad in werking op 1 september 2023. Het Agentschap Onroerend Erfgoed voert een studie uit naar een wetenschappelijk onderbouwde methodologie om aanvraagdossiers betreffende (grootschalige) windturbineprojecten in de nabijheid van beschermde militaire begraafplaatsen afdoende te beoordelen.

Van de gelegenheid wordt tevens gebruikt gemaakt om de definitie van een “middelgrote windturbine” aan te passen, want in de huidige omschrijving vallen sommige modellen uit de boot.

Een middelgrote windturbine wordt omschreven als *“een windturbine met een ashoogte van meer dan 15 meter die zijn vermeld in rubriek 20.1.6 van de indelingslijst bij VLAREM, en de overige inrichtingen die zijn vermeld in rubriek 20.1.6 van de indelingslijst bij VLAREM (met uitzondering van de installaties met een elektrisch vermogen per windturbine van meer dan 1.500 kW)”*.

Rubriek 20.1.6, 1°, a) van de indelingslijst bij VLAREM bevat inrichtingen voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie met een elektrisch vermogen van 300 kW tot en met 500 kW. Hieruit volgt dat modellen met ashoogte groter dan 15 meter, maar met een vermogen lager dan 300 kW niet onder het toepassingsgebied valt, zoals bv. de Vestas V25 met ashoogte van 30 meter en vermogen van 200 kW. Dat was nooit de bedoeling en moet worden rechtgezet.

Om die reden wordt de definitie van middelgrote windturbines aangepast naar *“een windturbine met een ashoogte van meer dan 15 meter “of” windturbines die zijn vermeld in rubriek 20.1.6 van de indelingslijst bij VLAREM, en de overige inrichtingen die zijn vermeld in rubriek 20.1.6 van de*

indelingslijst bij VLAREM (met uitzondering van de installaties met een elektrisch vermogen per windturbine van meer dan 1.500 kW)”.

De omzendbrief OMG/2024/1 betreft een beperkte update van de omzendbrief OMG/2023/1 met betrekking tot het UNESCO Werelderfgoed in de Westhoek en een beknopte aanpassing van de definitie van middelgrote windturbines. Ze treedt in werking op 1 maart 2024.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhai DEMIR